

Jerzy Kehl

Konserwacja zbiorów w muzeach wnętrz zabytkowych - seminarium w Łańcucie

Ochrona Zabytków 39/2 (153), 156

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

detergentem, potem czystą wodą. Przy zastarzałych czarnych zaciekach stosuje się kompresy z wymienniczą jonowego „Renol”, będącego patentem węgierskim. Działanie ich jest długotrwałe: od 24 godzin do tygodnia. Pozostałość zmywa się czystą wodą, kontrolując cały czas pH odcieku papierkiem wskaźnikowym. Do uzupełnień używa się pasty z metakrylanu metylu i mączki marmurowej. P. Németh, P. Kertész, A. Koltai (Budapeszt), *Rola petrologii i mikrobiologii w ochronie zabytków*. Autorzy przedstawili rolę badań petrologicz-

nych i mikrobiologicznych w ustalaniu przyczyn zniszczeń kamienia i metalu. J. Lehmann (Poznań), autor omówił konserwację drobnych obiektów metalowych pochodzących z wykopalisk w Gnieźnie. W dwóch wypadkach: pateny i kielicha, wzmocnionych przed laty metakrylanem metylu, musiano powtórzyć konserwację, wzmacniając obiekty żywicą poliestrową i epoksydową.

Trudno przedstawić tu wszystkie wygłoszone na seminarium referaty, tym bardziej że poziom ich był bardzo zróżnicowany. Obok referatów wnoszą-

cych coś nowego do wiedzy konserwatorskiej, były i takie, które dotyczyły analiz, prezentujących znane wszystkim metody badawcze; jedyną ich zaletą był doskonały materiał ilustracyjny.

Na zakończenie relacji z seminarium w Veszpremie jeszcze jedna uwaga – w interesującej nas dziedzinie spotrząga się stosowanie najnowszej aparatury badawczej oraz w trudniejszych zadaniach konserwatorskich prace dużych zespołów, często międzynarodowych.

Jerzy Kehl

KONSERWACJA ZBIORÓW W MUZEACH WNĘTRZ ZABYTKOWYCH – SEMINARIUM W ŁAŃCUCIE

W dniach 10–12 października 1985 r. na zamku w Łańcucie odbyło się seminarium zorganizowane przez Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz Polski Komitet Narodowy ICOM. Tematem seminarium była konserwacja zbiorów w muzeach wewnątrz zabytkowych. Obrady otworzył prof. A. Gieysztor – przewodniczący Komitetu Narodowego ICOM.

W trakcie obrad wygłoszono następujące referaty:

J. Lehmann (Muzeum Narodowe w Poznaniu), *Mikroklimat w muzeach wewnątrz zabytkowych i jego wpływ na stan zachowania zbiorów*. Autor scharakteryzował zróżnicowanie materiałów stanowiących tworzywo obiektów zabytkowych w muzeach, materiałów odznaczających się jednocześnie różną wrażliwością na warunki klimatyczne i wynikające stąd zagrożenia. Omówił stosowane środki zaradcze i te, które należy wprowadzić w najbliższym czasie, aby zahamować destrukcję zabytków.

J. Błyskosz (Państwowe Zbiory Sztuki na Wawelu), *Ochrona konserwatorska zbiorów Zamku Królewskiego na Wawelu*. Również w tym referacie podkreślono zróżnicowanie materiałowe nie tylko zabytków ruchomych, lecz także obiektów murowanych pochodzących z różnych okresów. Na ich niszczenie duży wpływ ma wyjątkowo silne zanieczyszczenie atmosfery w Krakowie. Wobec braku klimatyzacji na terenie zamku, największą trudność sprawia regulacja temperatury i wilgotności wewnątrz. Do niezmiernie ważnych zadań służby konserwatorskiej należy walka z owadami. Ostatnio przeprowadzono akcję niszczenia owadów preparatem „Nuvan”. Ze względu na to, że komnaty zamkowe są raczej mroczne, mniejszym problemem jest działanie światła dziennego, stosuje się jednak na oknach przesłony, a w projekcie jest wprowadzenie folii Ultra-Phan, ograniczającej działanie ultrafioletu. Raz do roku przez 4 tygodnie przeprowadzany jest przegląd zbiorów, połączony z ich czyszczeniem. W koniecznych wypadkach obiekty wycofuje się do odpowiednich pracowni

konserwatorskich. Ponieważ w przeglądzie zbiorów biorą udział wszyscy pracownicy, daje on doskonałą orientację o stanie zachowania i wrażliwości eksponatów.

M. Zawratko-Laskowska (Zamek Królewski w Warszawie), *Możliwość regulacji i kontroli oświetlenia dziennego i sztucznego w muzeach – rezydencjach*. W referacie przedstawiono wrażliwość na promieniowanie świetlne poszczególnych zespołów zabytków, właściwości różnych źródeł światła oraz możliwości kontrolowania i regulowania natężenia promieniowania padającego na obiekty. Ważne jest, że w kraju produkowane są szkła absorbujące promieniowanie ultrafioletowe i podczerwone.

B. Maszkowska (Zamek Królewski w Warszawie), *Urządzenie wewnątrz zabytkowych i problemy wystawiania dzieł sztuki i rzemiosła artystycznego*. Na bogatym materiale ikonograficznym przedstawiono typy mebli i dostosowanie ich do wewnątrz rezydencjonalnych. Ma to szczególne znaczenie w wypadkach, gdy brak oryginałów lub przekazów mówiących o tym, jak w okresie użytkowania tych mebli wewnątrz wyglądały.

D. Kaszyńska, I. Pannenko, J. Prosnakowa (Muzeum Narodowe w Warszawie), *Ocena warunków profilaktycznych dotyczących ekspozycji i przechowywania zbiorów w muzeach rezydencjonalnych w Wilanowie, Nieborowie i Łazienkach*. Bogaty wystrój wewnątrz stwarza bardzo trudne warunki ich ochrony. Szczególnie nowe systemy ogrzewania, oświetlenia, nadmierna liczba zwiedzających, a także wykorzystywanie pałaców do celów reprezentacyjnych powodują trudności w właściwym utrzymaniu zbiorów. W związku z tym należałoby: oaraniczyć liczbę zwiedzających, poprawić oświetlenie oraz zmienić warunki klimatyczne, powracając do sposobów stosowanych historycznie.

J. Ciosmak, J. Górski (Zamek Królewski w Warszawie), *Urządzenia klimatyzacyjne i możliwości ich stosowania w muzeach wewnątrz*. Na przykładzie Zamku Królewskiego w Warszawie przedstawiono możliwości klimatyzacji

wewnątrz muzealnych. Niestety, urządzenia te są kosztowne i wymagają dodatkowej powierzchni.

J. Jaśkiewicz (Urząd Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej), *Zanieczyszczenia atmosfery i możliwości przeciwdziałania*. Przedstawiono główne źródła zanieczyszczeń atmosfery na terenie kraju. Niestety, przeciwdziałanie temu zjawisku jest tak kosztowne, że dopiero za 5 lat nastąpi stabilizacja zanieczyszczenia powodowanego przez zakłady przemysłowe, a później stopniowe zmniejszanie się. R. Kozłowski, M. Helwig (Instytut Włókien Naturalnych w Poznaniu), *Impregnaty ognioodporne i możliwości ich stosowania w muzeach*. Autorzy omówili preparaty stosowane do impregnacji drewna, tworzyw drzewnych i wyrobów włókienniczych zabezpieczające te materiały przed pożarami lub znacznie zmniejszające ich palność. Preparaty te jednocześnie uodparniają wymienną tworzywa, nie zmieniając ich wyglądu zewnętrznego, na działanie grzybów i owadów. Wydaje się jednak, że o możliwości stosowania ich w konserwacji i muzealnictwie przesądzić mogą tylko badania specjalistyczne.

A. Brydowski (Zamek Królewski w Warszawie), *Zabezpieczenie przeciwpożarowe w muzeach wewnątrz*. W referacie omówiono obowiązujące w muzealnictwie przepisy przeciwpożarowe oraz wszystkie elementy systemu ochrony przeciwpożarowej w muzeach.

Po wygłoszeniu referatów odbyła się dyskusja, która dowiodła, że konieczne są spotkania i wymiana doświadczeń osób, których opiece powierzono nasze zbiory muzealne.

Program seminarium obejmował również zwiedzanie muzeum i innych zbiorów na zamku w Łańcucie oraz zwiedzanie Leżajska wraz z muzeum klasztoru dominikanów. Podkreślić należy gościnność gospodarzy zamku, który stworzyli bardzo serdeczny klimat spotkania.

Jerzy Kehl